ΜΙΑ ΕΚΔΙΚΗΣΙ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΤΟΥ «ΡΟΚΑΜΒΟΛ»

Ο ΠΟΝΣΟΝ ΝΤΥ ΤΕΡΡΑΪΓ ΚΙ' Ο ΝΟΙΚΟΚΥΡΗΣ ΤΟΥ

Οἱ καυγάδες τοῦ μυθιστοριογράφου μὲ τὸν νοικοκύρη του Γκραπιγιάρ. Πῶς τὸν ἐξεδικήθη στὴν «Ἀνάστασι τοῦ Ροκαμβόλ». Ἡ ὀρφανὴ νέα κι' ὁ σκληρόκαρδος νοικοκύρης της. Ἡ περίφημη δίκη τοῦ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ ἐπὶ δυσφημήσει. Ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου. Ὅπου ὁ Τερράϊγ πληρώνει τὰ σπασμένα.

ΤΑΝ ὁ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ, ὁ πασίγνωστος συγγραφεὺς τοῦ «Ροκαμβόλ», καθόταν στὸ πέμπτο πάτωμα ἑνὸς σπιτιοῦ τῆς ὁδοῦ Βιβιέν, στὸ Παρίσι, εἶχε διαρκῶς ἕνα σωρὸ ἱστορίες μὲ τὸ νοικοκύρη του.

Οἱ καυγάδες αὐτοί, ποὺ εἶχαν πάντα ἀφορμὴ τὴν ἄτακτη πληρωμὴ τοῦ ἐνοικίου, ἄρχισαν μιὰ ἐποχὴ νὰ γίνονται ἀνυπόφοροι κι' ὁ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ ἀναγκάστηκε πειὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τ' ὥμορφο ἐκεῖνο διαμέρισμα, ποὺ τοῦ ἄρεσε τόσο κι' ὅπου εἶχε περάσει τόσα χρόνια...

Δυσαρεστημένος λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἀναγκαστικὴ ἐκείνη ἔξωσι, ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Ροκαμβόλ» ἀποφάσισε νὰ ἐκδικηθῆ τὸ νοικοκύρη του. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν δύσκολο. Ὅταν ἔχει γράψει κανεὶς ἕνα σωρὸ τόμους γιὰ τὸν «Ροκαμβόλ» καὶ τὶς καταληκτικές του περιπέτειες καὶ συνεχίζει τὸ μυθιστόρημα αὐτό, δὲν δυσκολεύεται νὰ βάλῃ σ' ἕναν τόμο τὸ πρόσωπο ἑνὸς ἀρπακτικοῦ καὶ φιλάργυρου σπιτονοικοκύρη, τὸν ἴδιο τέλος τὸν σπιτονοικοκύρη του, τὸν Γκραπιγιάρ.

Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ὁ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ ἔγραφε τὴν «Ἀνάστασι τοῦ Ροκαμβόλ», τὴν ὁποία τὸ «Πτὶ Ζουρνάλ» ἄρχισε νὰ δημοσιεύῃ ὡς ἐπιφυλλίδα στὶς 25 Ὀκτωβρίου 1865.

Τὸ μυθιστόρημα ἄρχιζε μ' ἕνα πρόλογο, στὸν ὁποῖο περιγραφόταν ἡ ζωὴ τῶν ἀλυσσοδεμένων καταδίκων στὰ κάτεργα τῆς Τουλών, κι' ὕστερα ἀκολουθοῦσε τὸ πρῶτο μέρος, μὲ τὸν τίτλο «Ἡ Ὀρφανές», ποὺ ἔφερνε πάλι τὸν ἀναγνώστη στὸ Παρίσι.

Ἡ ἡρωΐδα τοῦ μυθιστορήματος αὐτοῦ, μιὰ νέα καὶ φτωχὴ ὀρφανή, φροντίζει γιὰ τὴ συντήρησι τῆς παλιᾶς δασκάλας της, τὴν ὁποία θεωρεῖ ὡς μητέρα της καὶ τὴν ὁποία φωνάζει μ' αὐτὸ τ' ὄνομα...

Τὸ δύστυχο κορίτσι ἐργάζεται ἀπ' τὸ πρωῒ ὥς τὸ βράδυ γιὰ νὰ κερδίσῃ λίγα χρήματα. Τὴν ἡμέρα δίνει μαθήματα ζωγραφικῆς καὶ πιάνου καὶ τὴ νύχτα κάνει διάφορες μεταφράσεις γιὰ κάποιον ἐκδότη. Τὸ μεσημέρι τρώει μονάχα ἕνα κουλοῦρι, περιορίζει ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς τουαλέττας της καὶ φορεῖ πρόσκαιρα μάλλινα φορέματα. Παρ' ὅλες ὅμως αὐτὲς τὶς οἰκονομίες της καὶ τοὺς ἀγῶνες της, δὲν κατορθώνει νὰ βγῇ ἀπὸ τὴ μιζέρια κι' ἡ δύστυχη ὀρφανὴ καθυστερεῖ δυὸ ἐνοίκια στὸ νοικοκύρη της.

Στὴν ἐπιφυλλίδα λοιπὸν τῆς 21ης Νοεμβρίου τοῦ 1865, ὁ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ παρεμβάλλει ἕναν ἀργόσχολο νέο, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀποφασίσει νὰ διαφθείρῃ τὴν ὥμορφη ὀρφανὴ καὶ βάζει στὸ στόμα του τ' ἀκόλουθα λόγια:

«Δὲν πληρώνει πειὰ τὰ νοίκια της! Ὁ Θεὸς τῶν ἐρωτευμένων μὲ βοηθάει! Ὁ νοικοκύρης της δικαιολογεῖ τὸν χαρακτῆρα του μὲ τὸ γελοῖο καὶ μισητὸ ὄνομά του: τὸν λένε Γκραπιγιάρ!».

Τὴν ἄλλη μέρα πάλι ὁ μυθιστοριογράφος βάζει τὴν ἴδια τὴν ὀρφανὴ νὰ λέῃ:

«Θάρθῃ πάλι αὔριο ὁ νοικοκύρης! Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος εἶνε ἀπαίσιος!... Μὲ περιλούζει κρύο ἰδρώτας ὅταν συλλογίζομαι ὅτι μπορεῖ νὰ μοῦ στείλῃ τὸν δικαστικὸ κλητῆρα γιὰ νὰ μὲ πετάξῃ στὸ δρόμο!...».

Στὸ φύλλο τῆς 23 Νοεμβρίου ὑπῆρχε ἕνας ὁλόκληρος διάλογος μεταξὺ τοῦ θυρωροῦ τοῦ σπιτιοῦ καὶ τῆς νεαρᾶς ὀρφανῆς. Ὁ θυρωρός, ἕνας καλὸς ἀνθρωπάκος, καταλαβαίνει τὴ δύσκολη θέσι τῆς νοικάρισσας καὶ δὲν ξέρει πῶς νὰ τῆς διαβιβάσῃ τὴ σκληρὴ ἀπόφασι τοῦ νοικοκύρη. Δὲν βρίσκει λόγια νὰ τῆς τὴν εἰπῆ. Στριφογυρίζει τὸ κασκέττο στὰ χέρια του κι' ἔπειτα χαμηλώνει τὰ μάτια καὶ τῆς λέει:

— Ἦρθε πάλι ὁ κ. Γκραπιγιάρ!

— Ὦ! Τὸ περίμενα! τοῦ ἀπαντᾶ ἐκείνη. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι θὰ μπορέσω νὰ τὸν πληρώσω γρήγορα. Σὲ τρεῖς ἡμέρες τελειώνει ὁ μήνας καὶ θὰ πάρω καμμιὰ ἑκατοστὴ φράγκα ἀπὸ τὸν ἐκδότη μου, γιὰ τὸν ὁποῖον ἐργάζομαι τὶς νύχτες...

— Ἀ! τὴ διακόπτει ὁ θυρωρός, ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες θὰ εἶνε πειὰ ἀργά!... Δὲν τὸν ξέρετε καλὰ τὸν κ. Γκραπιγιάρ! Εἶνε τρομερὸς ἄνθρωπος! Δὲν συλλογίζεται ἄλλο παρὰ μονάχα τὰ λεφτά του!... Ἦρθε χθὲς κι' ὅταν ἔμαθε ὅτι δὲν μοῦ εἴχατε ἀκόμη πληρώσει τὸ νοῖκι σας, ἀχρεῖψε ἀπὸ τὸ θυμό του καὶ θέλησε νὰ μὲ πετάξῃ κι' ἐμένα ἔξω μὲ τὶς κλωτσιές!... Ἔπειτα ἔφυγε κι' ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα ἔστειλε ἕνα δικαστικὸ κλητῆρα γιὰ νὰ σᾶς κάνῃ κατάσχεσι! Εἶνε ἕνας ἄνθρωπος δίχως καρδιά καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ὑπάρχουν τρεῖς νοικοκύρηδες σὰν κι' αὐτὸν μέσα στὸ Παρίσι. Καταλαβαίνω τὴ στενοχώρια σας. Μὰ αὐτὸς δὲν παίρνει ἀπὸ λόγια! Εἶνε ἕνας βασιβουζοῦκος αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος!...».

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ ἴδιος ὁ Γκραπιγιὰρ μπαίνει στὴ σκηνή. Ἡ δύστυχη ὀρφανὴ τὸν παρακαλεῖ μὲ δάκρυα στὰ μάτια νὰ λυπηθῆ τὴν ἄρρωστη μητέρα της:

— Ἄχ! κύριε! Γιατί εἴσαστε τόσο σκληρόκαρδος!... Εἶνε ἄρρωστη ἡ μητέρα μου κι' ἀναγκάστηκα νὰ φωνάξω τὸ γιατρό!...».

Ὁ ἀσυγκίνητος ὅμως νοικοκύρης, ἀντὶ νὰ τὴν παρηγορήσῃ, τῆς ἀπαντάει μ' αὐτὰ τ' ἄσπλαχνα λόγια:

— Πρὶν φωνάξει κανεὶς τὸ γιατρό, πληρώνει πρῶτα τὸ νοῖκι του! Κι' ἔπειτα, μήπως δὲν ὑπάρχει γιὰ τοὺς ἀπόρους ὁ γιατρὸς τοῦ δήμου; Μοῦ λέτε ὅτι ἡ μητέρα σας εἶνε ἄρρωστη. Ἕνας λόγος περισσότερος γιὰ νὰ πάῃ νὰ πεθάνῃ ἀλλοῦ. Κηδεία στὸ σπίτι μου; Ἀ! εὐχαριστῶ πολύ! Δὲν μοῦ ἀρέσει διόλου... Ἂν μπορέσετε νὰ μὲ πληρώσετε ὥς τὸ τέλος τοῦ μηνός, δηλαδὴ μέσα σὲ τρεῖς μέρες, θ' ἀποφύγω τὴν κατάσχεσι.

Ὅταν ἐδημοσιεύτηκαν ἡ ἐπιφυλλίδες αὐτὲς στὸ «Πτὶ Ζουρνάλ», ὁ πραγματικὸς Γκραπιγιάρ, ὁ πρώην νοικοκύρης τοῦ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ, φαίνεται ὅτι διαμαρτυρήθηκε στὴ διεύθυνσι τῆς ἐφημερίδος, γιατὶ ἀπὸ τὶς 25 Νοεμβρίου ὁ «Γκραπιγιὰρ» τοῦ μυθιστορήματος ἔγινε «Ντυρπιγιάρ». Ἐπὶ πλέον τὸ «Πτὶ Ζουρνάλ» ἐδημοσίευσε καὶ τὴν ἀκόλουθο ὑποσημείωσι στὸ μυθιστόρημα, γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματος:

«Ἐκ τυπογραφικοῦ λάθους, τὸ ὄνομα Ντυρπιγιὰρ ἀνεγράφη κατ' ἄλλον τρόπον εἰς τὰς προηγουμένας ἐπιφυλλίδας».

Οἱ τυπογράφοι, καθὼς ξέρετε, πληρώνουν πάντα τὰ σπασμένα.

Ὁ πραγματικὸς ὅμως Γκραπιγιὰρ δὲν ἱκανοποιήθηκε ἀπὸ αὐτὴ τὴ διόρθωσι τοῦ δῆθεν τυπογραφικοῦ λάθους καὶ στηριζόμενος στὸν περὶ Τύπου νόμον, ὑπέβαλε μήνυσι ἐπὶ *«ἐξυβρίσει καὶ δυσφημήσει δημοσίᾳ»*, κατὰ τοῦ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ, τοῦ συγγραφέως τῶν ἐπιφυλλίδων, καὶ τοῦ Μιλλό, τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ ἐκδότου τοῦ «Πτὶ Ζουρνάλ».

Ἡ δίκη ἔγινε στὶς 2 Φεβρουαρίου τοῦ 1865. Ὁ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ προσπάθησε σ' αὐτὴ ν' ἀποδεῖξῃ τὴν καλή του πίστι. Δὲν ἐδιάλεξε, εἶπε, αὐτὸ τὸ ὄνομα ἀπὸ ἔχθρα καὶ γιὰ νὰ θίξῃ τὸν κ. Γκραπιγιάρ. Τὸ ἐπῆρε τυχαῖα, ἀνάμεσα στὰ πιὸ κοινὰ ὀνόματα...

Ὁ Γκραπιγιὰρ ὅμως δισμαρτυρήθηκε μὲ τὸν ζωηρότερο τρόπο.

— Τὸ ὄνομά μου, εἶπε, δὲν εἶνε ἕνα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ μποροῦν νὰ ἔρθουν εὔκολα στὴ μνήμη ἑνὸς συγγραφέως, γιατὶ δὲν εἶνε διόλου κοινό!... Ἂν κυττάξει κανεὶς τὸ «Εὑρετήριο τῶν 25,000 διευθύνσεων» τοῦ Παρισιοῦ, δὲν θὰ βρῆ κανένα ἄλλο πρόσωπο νὰ ἔχῃ αὐτὸ τὸ ὄνομα, παρὰ μόνον ἐμένα!...

Τὸ δικαστήριο παρεδέχθη κατόπιν αὐτοῦ τὶς ἀπόψεις τοῦ Γκραπιγιὰρ καὶ κατεδίκασε τὸν συγγραφέα τοῦ «Ροκαμβόλ».

Στὴν ἀπόφασί του ἀναφέρει ὅτι ὁ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ, *«ὁ ὁποῖος ἦτο ἔνοικος τοῦ μηνυτοῦ κατὰ τὸ 1863—1864, ἐκ προθέσεως καὶ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ βλάψῃ τὸν τελευταῖον, ἔδωσε τὸ ὄνομα τοῦ πρώην ἰδιοκτήτου του εἰς τὸν φιλάργυρο σπιτονοικοκύρη τοῦ μυθιστορήματός του... Ἐμφαίνεται ἐξ ἄλλου ὅτι καὶ ἡ δημιουργία ἀκόμη τοῦ προσώπου αὐτοῦ στὸ μυθιστόρημα, δὲν ἔγινε ἀπ' τὸν συγγραφέα, παρὰ μόνο πρὸς τὸν σκοπὸν*

Ὁ Πονσὸν ντὺ Τερράϊγ.

ΠΑΛΗΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ **ΤΟΥ κ. ΑΘΑΝ. ΖΕΡΒΟΠΟΥΛΟΥ (ΚΡΟΥΠ)**

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

(Γραμμένες γιὰ τὸ «Μπουκέτο»)

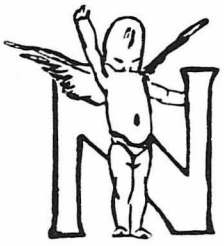

Δ'.

ΑΙ, ὁ Γαβριηλίδης δὲν πετοῦσε ποτὲ χαρτὶ ποὺ νὰ μὴ τὸ εἶχαν χρησιμοποιήσει κι' ἀπὸ τὶς δυὸ μεριές!

Μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν ποὺ ἤρχοντο στὴν «Ἀκρόπολι», ἦσαν καὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τὸ προσωπικὸ τῆς ἐφημερίδος, τὶς ὁποῖες παρέδιδε ὁ διευθυντὴς στὸν μικρὸ Ναπολέοντα πρὸς διανομήν.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ εἶχε προσληφθεῖ ὡς συντάκτης στὴν «Ἀκρόπολι» καὶ ὁ φίλος κ. Γεῶργος Ἀσημάκης.

Κομψότατος, μὲ τὰ γυαλάκια του, τὰ ὁποῖα ἦσαν τότε τῆς μόδας, ὥστε τὰ φοροῦσαν καὶ μερικοὶ γιὰ νὰ κάμουν τὸν μοντέρνο καὶ γιὰ νὰ στραβωνοῦν στ' ἀληθινά, μυρωμένος, φρεσκοξυρισμένος πάντοτε, καὶ χωμένος σὲ κάτι πανύψηλα γυαλιστερὰ κολλάρα, εἶχε τὶς μεγαλείτερες κατακτήσεις μεταξὺ τῶν Ἀρσακειάδων τῆς ἐποχῆς! Ὁ Στὰμ τὸν ἔλεγε... Ἀ σ χ η μ ά κ η!

Καὶ γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὶς κατακτήσεις του, ἐξηγοῦσε ὅτι ὁ... Ἀσχημάκης κάνει ρεπορτὰζ στὸ... Ἀρσάκειο κι' ὅτι κουβαλοῦσε μαζύ του ἕτοιμες ἐρωτικὲς ἐπιστολές, σ' ἄλλη τσέπη γιὰ τὶς ξανθὲς καὶ σ' ἄλλη γιὰ τὶς μελαχροινὲς Ἀρσακειάδες!

Ὅσα ὅμως γράμματα κι' ἂν εἶχε μαζύ του ὁ Ἀσημάκης, ἂν ἦσαν ἀληθινὰ τὰ λόγια τοῦ Στάμ, δὲν ἔφταναν ποτὲ οὔτε στὸ ἕνα τρίτον τῶν ἐπιστολῶν ποὺ λάβαινε στὸ γραφεῖο ἀπὸ τὰ διάφορα κοριτσόπουλα!

Σινέβη ὅμως μιὰ μέρα ν' ἀνοίξῃ, ἐξ αἰτίας τῆς μυωπίας του, ὁ Γαβριηλίδης μερικὰ ἐρωτικὰ γράμματα, ἀπευθυνόμενα στὸν κ. Ἀσημάκη, νὰ τὰ διαβάσῃ καὶ στὸ τέλος νὰ καταλάβῃ ὅτι δὲν... ἀπευθύνοντο πρὸς αὐτόν!

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἐγέλασε πολὺ μὲ τὸ πάθημά του καὶ διότι, κατὰ περίεργη σύμπτωσι, μερικὲς ἀπ' τὶς ἐπιστολὲς αὐτὲς ἔφεραν ὡς ὑπογραφὴν τὸ ὄνομα Σοφία. Καλεῖ λοιπὸν τότε μὲ τὸν Ναπολέοντα τὸν Ἀσημάκη στὸ γραφεῖο του, τοῦ παραδίνει τὶς ἐπιστολές του καὶ τοῦ ζητάει γελαστὸς συγγνώμην γιὰ τὸ ἀκούσιο ἄνοιγμα τῶν φακέλλων. Τέλος δὲ τοῦ λέει:

— Μὰ γιατί, μπρὲ Ἀσημάκη, τὰ μπλέκεις ὅλο καὶ μὲ Σοφίες;... Ἐσὺ καθὼς πᾶς, γρήγορα θὰ γίνῃς... Πάνσοφος!

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ εὐχὴ τοῦ διευθυντοῦ ἔπιασε. Ὁ Ἀσημάκης ἔβαλε ἀμέσως μυαλὸ κι' ἀντὶ νὰ λαβαίνῃ πλέον τὰ φορτία τῶν ἐρωτικῶν ἐπιστολῶν στὰ γραφεῖα τῆς «Ἀκροπόλεως», εἰδοποίησε τὰ... θύματά του νὰ τοῦ τὰ στέλνουν στὸ Πόστ Ρεστάντ!

* * *

Προτοῦ προχωρήσω στὴ συνέχεια τῶν ἀναμνήσεών μου, δημοσιεύω ἐδῶ ἕνα γράμμα ποὺ ἔλαβα ἀπὸ τὸν βουλευτὴν Θηβῶν, ἄλλοτε συντάκτην τῆς «Ἀκροπόλεως», κ. Β. Κυρέλλον, σχετικῶς μὲ τὴν προφήτιδα τῶν Μπαλτσίων, τὴν ὁποία ἀνέφερα στὴν ἀρχή.

Ἴσως μάλιστα γιὰ τὴν προφήτιδα αὐτὴν εἶχε ἀσχοληθεῖ ἄλλοτε ἐκτενῶς τὸ «Μπουκέτο», γιατί ἡ ἴδια ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη κάποιος ἄγνωστος γιατρὸς ποὺ παρίστανε τὸ.... Χριστὸ στὴ Δομβραίνα κι' ἔκανε «θαύματα», εἶχαν ἀναστατώσει ὁλόκληρη τὴ Βοιωτία καὶ τὴν Φθιώτιδα!

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Κυρέλλου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«*Ἀγαπητὲ Κρούπ,*

«*Ἐδιάβασα τὸ χθεσινὸ «Μπουκέτο» καὶ ἔζησα πρὸς στιγμὴν καὶ ἐγώ, ἐξ ἀφορμῆς τῶν δημοσιογραφικῶν σου ἀναμνήσεων, εἰς τὴν ὡραίαν ἐκείνην ἐποχὴν τοῦ ἀλησμονήτου Γαβριηλίδη. Δὲν ἠμπορῶ λοιπὸν ν' ἀνθέξω εἰς τὸν πειρασμόν, ὅπως σοῦ κάμω γνωστὸν ὅτι ἡ ἱστορία τῆς προφήτιδος τῶν Μπαλτσίων ἔχει καὶ συνέχειαν! Ὁ ἀπεσταλμένος τὸν ὁποῖον ἠπείλησεν, ὅπως γράφεις, ὁ ἀείμνηστος Γαβριηλίδης, ὅτι θὰ στείλῃ ἐπὶ τόπου διὰ τὸ ζήτημα αὐτό, εὑρέθη. Καὶ ἦτο ὁ ὑποφαινόμενος, ὁ ὁποῖος μίαν ὡραίαν πρωΐαν ἔλαβεν εἰς τὰς Θήβας κατεπεῖγον τοῦ Γαβριηλίδη τηλεγράφημα, νὰ μεταβῇ εἰς Μπάλτσια καὶ γράψῃ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰ ἐκεῖ συμβαίνοντα. Πειθόμενος εἰς τὰ ρήματα τοῦ Μεγάλου ἐκείνου Διδασκάλου, ἐγκατέλειψα τὶς «Δικογραφίες», μὲ τὶς ὁποῖες τότε ἠσχολούμην, καὶ ἐξεστράτευσα εἰς τὰ Μπάλτσια, ἔμεινα ἐκεῖ μιὰ μέρα καὶ μιὰ νύκτα, ἐρευνῶν τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, ἐκοιμήθηκα στὴν ἴδια ἐκκλησία, ποὺ ἡ νέα Πυθία χρησμοδοτοῦσε, καὶ διαπιστώσας ὅτι πρόκειται περὶ ὑστερικῆς γυναικός κτλ., διέπραξα καὶ ἀπέστειλα ἐκτενεῖς σχετικὰς περιγραφάς, τὰς ὁποίας ὑπερτιμήσας μάλιστα ὁ Γαβριηλίδης τὰς ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν θέσιν τοῦ κυρίου ἄρθρου του, μὲ τὴν φωτογραφίαν τῆς κεφαλῆς τῆς προφήτιδος, τὴν ὁποίαν κεφαλὴν καὶ τοῦ συναπέστειλα ἐπὶ πίνακι.... φωτογραφικῷ.*

«*Ταῦτα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν δημοσιογραφικῶν ἀναμνήσεών σου, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσαι μίαν ἐπὶ πλέον ἀπόδειξιν ὅτι δὲν ἔπεσα ἔξω, συστήσας σε ἔκτοτε ὡς νέον μὲ «δημοσιογραφικὸ κέφι», εἶνε φυσικὸν νὰ προκαλέσουν τὸ ἐνδιαφέρον προκειμένου μάλιστα περὶ τοῦ Γαβριηλίδη, πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς μνήμης τοῦ ὁποίου οἱ φίλοι καὶ θαυμασταί του στεκόμαστε πάντοτε γονυκλινεῖς*».

Μὲ ἀγάπην
ΒΑΣ. ΚΥΡΕΛΛΟΣ
Ἀθῆναι 26)12)1932.

* * *

Καὶ τώρα συνεχίζουμε.

Οὐδέποτε ἡ «Ἀκρόπολις» ἐξεδίδετο ὅπως ἐκδίδονται σήμερα ἡ ἐφημερίδες, ὡς μία ἁπλῆ δηλαδὴ ἐφημερίς. Εἶχε καί... παραφυάδας, διάφορα παιδιὰ δηλαδή. Ἄλλοτε τὴν «Ἑσπερινὴ Ἀκρόπολι», ἄλλοτε τὴν «Κυριακάτικη Ἀκρόπολι», ἄλλοτε τὴν «Ὑπερωκεάνειο Ἀκρόπολι» γιὰ τοὺς μετανάστας. Ὅλες αὐτὲς ἡ ἐκδόσεις, ὅπως καὶ μερικῶν φυλλαδίων καὶ μυθιστορημάτων ποὺ ἐξέδιδον τὰ ἐκδοτικὰ καταστήματα τῆς «Ἀκροπόλεως». ἀπετέλουν τὸν καρκῖνον ποὺ κατέτρωγεν ὅλες τὶς εἰσπράξεις τῆς «μητέρας». Ἂν ἔλειπαν ἡ ἐκδόσεις ἐκεῖνες, ἡ «Ἀκρόπολις» δὲν θὰ ὑφίστατο τὸν μαρασμὸ ποὺ ἐδοκίμασε κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως χρόνια πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ διευθυντοῦ της, ὁ ὁποῖος συνεκέντρωνεν εἰς τὸ πρόσωπό του ὅλη τὴν «σύνταξι» τῆς ἐφημερίδος του!...

Τότε ἐξεδίδετο καὶ τὸ Α. Ο. Δ. Ο., μοναδικὸ περιοδικὸ στὸ εἶδος του τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Λίγο ἀργότερα, ἀνέλαβε ὁ Γαβριηλίδης καὶ τὴν ἔκδοσι τῆς «Παγκοσμίου Ἱστορίας» ποὺ ἐξέδιδον οἱ «Τάϊμς» τοῦ Λονδίνου στὸ ἴδιο μάλιστα χαρτὶ καὶ μὲ τὰ ἴδια κλισὲ τῆς Ἐγγλέζικης ἐκδόσεως. Τὰ ἔξοδα — εἰς βάρος πάντοτε τῆς «Ἀκροπόλεως» — ἦσαν φυσικὰ γιγάντια, τὸ κοινὸν δὲν ἤταν γιὰ τέτοια βιβλία καὶ ἡ «ἱστορία», ἀφοῦ βγῆκαν 9—10 τεύχη, ἀπέθανε, μολονότι ἡ ἱστορίες δὲν πεθαίνουν ποτέ!

Ποῦ τολμοῦσαν ὅμως οἱ διαχειρισταὶ τῆς «Ἀκροπόλεως» νὰ μιλήσουν γιὰ τὶς ἐκδόσεις ἐκεῖνες καὶ τὶς δαπάνες των στὸ διευθυντή!

— Ἐγὼ θέλω μόνο τὸ χαρτὶ τῆς «Ἀκροπόλεως» νὰ ἐξασφαλίζετε, τοὺς ἔλεγε, καὶ τὰ ἄλλα εἶνε δική μου δουλειά!

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἐτόλμησε κάποτε νὰ τὸν διακόψῃ ὁ μακαρίτης Σοφοκλῆς Φαρμακίδης, ὅταν ἦτο διαχειριστὴς τῆς, «Ἀκροπόλεως». Εἶνε καὶ δική μας δουλειά, γιατὶ ἀπὸ μᾶς ζητᾶτε νὰ πληρώνωμε καὶ τὰ ἔξοδα ἐκεῖνα.

Τότε ὁ Γαβριηλίδης ἐπῆρε τὸν Φαρμακίδη ἀπὸ διαχειριστὴ ποὺ τὰ κατάφερνε ἀρκετὰ καλά, καὶ τὸν ἔκανε... ἀρθρογράφο τῆς «Ἀκροπόλεως», ὅπου τὰ κατάφερε καλύτερα, διαπρέψας μέχρι τῆς ἐποχῆς ποὺ ἔφυγε γιὰ τὴ Γερμανία, γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ ἀργότερα καὶ ν' ἀναλάβῃ διεύθυνσι στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ὅπου καὶ ἀτυχῶς ἀπέθανε, νεώτατος, μετὰ λίγον καιρό.

* * *

Ἡ ἀνάθεσι στὸν Φαρμακίδη τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐφημερίδος ἦταν κάπως περίεργη. Εἴχαμε προηγουμένως διαχειριστὴ τὸν Βασίλη Καζάζογλου, ἕναν ἀγαθώτατο ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν Καισάρεια, ὁ ὁποῖος ἔγινε κατόπιν ἐφοριακὸς ὑπάλληλος καὶ ἀπέθανε πρό τινος.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

ὅπως τοῦ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νὰ παραδώσῃ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ μηνυτοῦ εἰς τὸν περίγελων καὶ τὴν περιφρόνησιν τοῦ κοινοῦ».

Παραδέχεται ἀκόμη τὸ δικαστήριο ὅτι τὰ ἀναφερόμενα ἀποσπάσματα τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Πονσὸν ντὺ Τεραΐ «*ἐξυβρίζουν καὶ δυσφημοῦν τὸν μηνυτήν, διότι ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι ὁ μηνυτὴς Γκραπιγιὰρ διαπράττει εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν παρομοίας σκληρότητας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θίγει τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ*».

Τὸ δικαστήριο λοιπὸν κατεδίκασε τὸν Πονσὸν ντὺ Τεραΐ σὲ πρόστιμο 1000 φράγκων καὶ σὲ ἀποζημίωσι 500 φράγκων γιὰ ψυχικὴ ὀδύνη τοῦ μηνυτοῦ. Τὸν διέταξε ἀκόμη νὰ δημοσιεύσῃ μὲ ἔξοδά του στὸ «Πτὶ Ζουρνὰλ» τὴν ἀπόφασι αὐτή, καθὼς καὶ σὲ δυὸ ἄλλες ἐφημερίδες τῆς ἐκλογῆς τοῦ μηνυτοῦ.

Ὁ Μιλλώ, ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἐφημερίδος, «*ἀπηλλάγη πάσης κατηγορίας, διότι ἠγνόει ὅτι ὑπῆρχε ἐν Παρισίοις ἕνας ἰδιοκτήτης ἀκινήτων, φέρων τὸ ὄνομα τοῦ μηνυτοῦ*».

Ὁ Πονσὸν ντὺ Τεραΐ ὅμως ἔκανε ἔφεσι, ἡ ὁποία κι' ἐδικάστηκε τὴν 1η Μαρτίου τοῦ 1866. Μὰ τὸ Ἐφετεῖο δὲν ἔκανε τίποτ' ἄλλο, παρὰ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν προηγουμένη ἀπόφασι... Κι' ἔτσι ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Ροκαμβὸλ» τὴν ἔπαθε... Χιώτικη καὶ πλήρωσε τὰ... σπασμένα!